

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 224/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. J., B., zastúpeného advokátom Mgr. A. K., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením ustanovení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 18 Er 432/05-132 z 26. januára 2009, uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 CoE 68/2010 zo 7. októbra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 53/2011 z 31. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. A. J., B. (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného

porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením ustanovení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 Er 432/05-132 z 26. januára 2009, uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 CoE 68/2010 zo 7. októbra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 53/2011 z 31. mája 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 432/05 konal okresný súd o návrhu spoločnosti S., a. s. (ďalej len „oprávnený“), na vykonanie exekúcie proti sťažovateľovi ako povinnému v 1. rade a spoločnosti H. Ž., s. r. o. (ďalej len „povinný v 2. rade“), o vymoženie sumy 55 367,46 € (t. j. 1 668 000 Sk; ďalej len „vymáhaná pohľadávka“) s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok Krajského súdu v B. č. k. 32 Cb 1/97-62 z 5. februára 1998 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 126/98 z 1. júla 1998. Na základe návrhu povinného v 1. rade (sťažovateľa) z 27. februára 2008 okresný súd uznesením z 1. apríla 2008 vydaným vyšším súdnym úradníkom exekučné konanie v predmetnej veci zastavil, pretože prisvedčil argumentácii sťažovateľa (povinného v 1. rade), že pohľadávka oprávneného voči nemu, ktorá vznikla na základe zmluvy o pôžičke zo 6. marca 1996, zanikla ešte pred začatím exekučného konania, a to jej vzájomným započítaním s pohľadávkou sťažovateľa (povinného v 1. rade) voči oprávnenému, ktorá mala vzniknúť zo zmluvy o predaji časti podniku oprávnenému, pričom k započítanou týchto pohľadávok malo dôjsť 14. apríla 1997, keď podľa tvrdení sťažovateľa (povinného v 1. rade) malo medzi ním a oprávneným dôjsť k podpisu dohody o urovaní uvedených vzájomných pohľadávok. Následne na základe odvolania sa oprávneného okresný súd napádaným uznesením č. k. 18 Er 432/05-132 z 26. januára 2009 návrh sťažovateľa (povinného v 1. rade) na zastavenie exekúcie zamietol z dôvodu, že *„... povinný nepreukázal k započítaniu akých vzájomných pohľadávok... by malo dôjsť, ani iné skutočnosti, ktoré nastali po vydaní exekučného titulu a mali by za následok zastavenie exekúcie, alebo iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať...“* (uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 19. februára 2009).

Krajský súd odvolanie sťažovateľa (povinného v 1. rade) proti uvedenému uzneseniu okresného súdu uznesením sp. zn. 10 CoE 68/2010 zo 7. októbra 2010 pre neprípustnosť odmietol „... ako podané niekým, kto na odvolanie oprávnený nie je“.

Napokon o dovolaní sťažovateľa (povinného v 1. rade) proti označenému rozhodnutiu krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 53/2011 z 31. mája 2011 tak, že dovolanie pre jeho neprípustnosť tiež odmietol (uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 27. júna 2011).

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta porušenie ním označeného základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie v spojení s označenými článkami ústavy najmä z dôvodu, že podľa jeho názoru okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, t. j. nevykonal všetky sťažovateľom navrhované dôkazy (napr. nevypočul ním navrhovaných svedkov, neoveril doručenie mu spornej a spochybňovanej dohody o urovaní oprávneným a pod.), ktoré by svedčili v jeho prospech, resp. by preukazovali pravdivosť jeho tvrdení. Podľa sťažovateľa v dôsledku tohto, že okresný súd ním navrhované dôkazy nevykonal, mu bolo odopreté právo konať pred súdom, čo však napokon tak krajský súd, ako ani najvyšší súd v konaní o opravných prostriedkoch neuznali.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Na základe dohody o urovaní zo dňa 14. 04. 1997 vyhlásili jej účastníci (povinný a oprávnený), že vzájomné nároky považujú za úplne vysporiadané. Tieto skutočnosti povinný tvrdil aj v predchádzajúcich konaniach, avšak nemal možnosť ich preukázať, nakoľko vlastnil iba nepodpísaný rovnopis uvedenej dohody a ten mu bol zaslaný oprávneným až doporučeným listom dňa 16. 02. 2008, čo preukázal súdu dňa 24. 11. 2008 predložením originálu uvedenej dohody vrátane originálu obálky doporučenej zásielky, v ktorej mu uvedená dohoda bola poštou zaslaná.

Uvedené doručenie napriek predloženému dôkazu zástupca oprávneného poprel, avšak bez akéhokoľvek relevantného dôkazu, čo mu súd bez vykonania ďalšieho dokazovania navrhovaného povinným uveril.

Týmto postupom súd poškodil zákonné záujmy sťažovateľa - povinného a to tým, že mu znemožnil právo na súdnu ochranu nevykonaním navrhovaných dôkazov, čím by mohol chrániť svoje oprávnené záujmy. ...

Keďže obsah dohody o urovnaní bol novou právnou skutočnosťou, ktorá mohla privodiť zánik vymáhaného dlhu, súd mal vykonať navrhované dôkazy tak, aby mohol rozhodnúť bez akýchkoľvek pochybností. Prvostupňový súd tak neučinil, a preto je dôvodné tvrdiť, že súd svojím postupom odňal možnosť povinnému konať pred súdom a porušil tým právo sťažovateľa na súdnu ochranu, čo predstavuje základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 a čl. 2 ods. (2) ústavy a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a to vydaním citovaných rozhodnutí. ...

Po vydaní uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, podal sťažovateľ - povinný odvolanie, o ktorom rozhodol KS Žilina uznesením 10 CoE/68/2010 a ktorým zamietol uvedené odvolanie povinného. KS Žilina mimo iné odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že s prihliadnutím na § 202 ods. (2) O. s. p. v spojitosti s § 58 ods. (4) EP a § 57 ods. (1) EP dospel súd k záveru, že voči napadnutému uzneseniu, ktorým OS zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie, odvolanie nie je prípustné. Preto odvolanie odmietol ako podané niekým, kto na odvolanie oprávnený nie je. ...

Podľa nášho názoru súd nesprávne právne posúdil vec ak tvrdí, že neexistuje dôvod na zastavenie exekúcie súdom podľa § 57 ods. (1), písm. f/ EP: „Exekúciu súd zastaví ak, po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané“, pričom tvrdiť, že priznané právo zaniklo môže tvrdiť povinný až dňom doručenia dohody o vysporiadaní vzájomných záväzkov.

Nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom je potrebné vidieť v tom, že skutočnosť, ktorú zistil povinný po doručení dohody o urovnaní sporu s oprávneným, ktorú uvádzame vyššie, mal možnosť povinný uplatniť najskôr nasledujúci deň po doručení uvedenej dohody o urovnaní sporu oprávneným.

Práve tá preukazuje, že po vydaní rozhodnutia nastala právne relevantná skutočnosť, ktorá spôsobuje zánik súdom priznaného práva oprávneného. ...

Z hore uvedených dôvodov sťažovateľ - povinný napadol dovolaním v celom rozsahu rozhodnutie OS Žilina - 18 Er 432/2005 a KS Žilina - 10 CoE/68/2010, ktorými bol zamietnutý návrh na zastavenie exekúcie...

NS SR po preskúmaní dovolania rozhodol o jeho odmietnutí s poukazom na § 236 ods. (1) O. s. p., § 237 až § 239 O. s. p., pričom sa zaoberal aj dôvodmi odmietnutia odvolania a správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska riešenia procesnej prípustnosti odvolania. Podľa jeho názoru v zmysle § 202 ods. (2) O. s. p. platí zásada, podľa ktorej proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní podľa EP: „Odvolanie nie je prípustné, pokiaľ nie je vyslovene prípustné, že odvolanie prípustné je“, pričom poukázal na znenie § 57 ods. (1) EP, pričom návrh sťažovateľa -povinného bol odôvodnený § 57 ods. (1), písm. f) - teda že po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Máme za to, že NS SR nesprávne právne vec posúdil, zrejme z dôvodu, že sa skutočnosťami, ktoré mali spôsobiť zánik priznaného práva nezaoberal vôbec.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. A. J.... postupom porušovateľov základného práva:

- Okresným súdom v Žiline v konaní č. k.: 18 Er 432/2005,*
- Krajským súdom v Žiline v konaní č. k.: 10 Co E/68/2010,*
- Najvyšším súdom SR v konaní č. k.: 6 Cdo 53/2011,*

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd slobôd bolo porušené.

2. Ústavný súd ruší rozhodnutia:

- Okresného súdu v Žiline v konaní č. k.: 18 Er 432/2005-132 zo dňa 26. 01. 2009,*
- Krajského súdu v Žiline v konaní č. k.: 10 Co E/68/2010, zo dňa 07. 10. 2010,*
- Najvyššieho súdu SR v konaní č. k.: 6 Cdo 53/2011, zo dňa 31. 05. 2011*

a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline.

3. Sťažovateľovi Ing. A. J., priznáva primerané finančné zadosťučinenie spolu v sume 10.000.- EUR, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Žiline je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 261,82 € na účet právneho zástupcu Mgr. A. K.... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, a to vo vzťahu k okresnému súdu (bod A) z dôvodu, že okresný súd nevykonal všetky sťažovateľom navrhované dôkazy, v dôsledku čoho mal podľa sťažovateľa dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam, a tým súčasne aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pokiaľ bolo ustálené, že v exekučnom konaní vymáhaná pohľadávka nezanikla jej započítaním na základe dohody o urovnaní zo 14. apríla 1997, čím mal okresný súd arbitrárne odoprieť sťažovateľovi „nárok“ na zastavenie exekúcie. Pokiaľ ide o krajský súd (bod B), sťažovateľ namieta, že nesprávne vyhodnotil otázku procesnej neprípustnosti odvolania proti uzneseniu o zamietnutí návrhu

na zastavenie exekúcie, pretože podľa sťažovateľa je tento dôvod daný ustanovením § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Napokon vo vzťahu k najvyššiemu súdu (bod C) sťažovateľ namieta, že sa nesprávne vysporiadal s prípustnosťou odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu, t. j. stotožnil sa s názorom krajského súdu, v dôsledku čoho najvyšší súd podľa sťažovateľa nesprávne uzavrel, že účastníkovi konania (sťažovateľovi) nebolo odňaté právo konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), takže nie je daný ani dovolací dôvod.

Ústavný súd v prvom rade v súlade so svojou judikatúrou predovšetkým podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Ústavný súd tiež nad rámec podotýka, že účastníkom exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 Er 432/05, ako aj odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 10 CoE 68/2010 bol v procesnom postavení povinného v 1. rade subjekt s označením – Ing. A. J., Ž., pričom dovolanie bolo podané subjektom – Ing. A. J., B., ktorý je súčasne aj sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom. Aj keď dovolanie a tiež sťažnosť proti označeným rozhodnutiam tak okresného súdu, ako aj krajského súdu podal podľa označenia iný subjekt, ako ten, ktorý bol účastníkom týchto konaní, ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že z okolností a z povahy veci vyplýva, že ide o identickú fyzickú osobu (aj keď si to nepovšimol ani najvyšší súd, pozn.), v záujme zachovania presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti a materiálneho chápania ochrany základných práv a slobôd na predmetnú skutočnosť iba poukazuje a sťažnosť iba z tohto dôvodu bez ďalšieho neodmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

A. K namietanému rozhodnutiu okresného súdu

Pokiaľ ide o sťažovateľom napádané uznesenie okresného súdu č. k. 18 Er 432/05-132 z 26. januára 2009, odvolávajúc sa na svoju judikatúru, podľa ktorej

v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní a lehota na podanie sťažnosti proti dovolaním napadnutému druhostupňovému rozhodnutiu sa tak považuje za zachovanú (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09), ústavný súd na princípe analogického výkladu („argumentum a similibus“) v tomto špecifickom prípade, keď ani prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku (obdobne ako v prípade dovolania, pozn.) proti označenému rozhodnutiu okresného súdu nebola istá, resp. nepochybná, keďže sťažovateľ vychádzal z predpokladu, že poučenie okresného súdu o neprípustnosti odvolania nie je správne, preto odvolanie podal s poukazom na ustanovenie § 204 ods. 2 OSP (ak rozhodnutie obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno ho podať do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia, pozn.), pričom túto otázku (t. j. otázku prípustnosti odvolania, pozn.) vyriešil s konečnou platnosťou až dovolací najvyšší súd, pretože krajský súd považoval odvolanie za procesne neprípustné (preto sa meritórnym preskúmaním uznesenia okresného súdu ani nezaoberal, pozn.), aj v tomto prípade považoval per analogiam sťažnosť proti právoplatnému uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie za podanú včas.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Okresný súd napádané uznesenie odôvodnil takto:

„Zastavenie exekúcie je procesný úkon exekučného súdu smerujúci k trvalému upusteniu od vykonávania exekúcie vydaný po zistení neprípustnosti exekúcie, ktorá nastala v dôsledku zákonom predvídaných hmotnoprávných aj procesnoprávných skutočností zásadne po vydaní exekučného titulu, výnimočne aj pred jeho vydaním. Účinky zastavenia exekúcie spočívajú v tom, že sa prestanú vykonávať úkony na jej uskutočnenie. ...

Povinný v návrhu na zastavenie exekúcie poukazoval na započítanie pohľadávky s poukazom na dohodu o urovnaní. Pri započítaní pohľadávok musia existovať splatné pohľadávky patriace dlžníkovi a veriteľovi, ktorých plnenie je rovnakého druhu. Podľa § 358 Obchodného zákonníka na započítanie sú spôsobilé pohľadávky, ktoré možno uplatniť na súde. ...

Súd poukazuje na to, že predmetom dohody o urovnaní okrem iného bola zmluva o pôžičke z 6. 3. 1996, z ktorej vznikol záväzok povinného voči oprávnenému a ktorý zmluvou o predaji časti podniku povinného dňa 4. 11. 1996 bol prevedený na firmu H. Ž. s. r. o. a tiež predmetom bol majetok firmy H. Ž. s. r. o., hoci uvedený subjekt nebol účastníkom predmetnej zmluvy. Nebolo preukázané, že by niektorý účastník danej zmluvy mal splnomocnenie konať za firmu H. Ž., s. r. o. Podľa § 13 ods. 1 veta druhá Obchodného zákonníka právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca. Hoci z výpisu z obchodného registra na daný subjekt mal súd preukázané, že spoločníkmi predmetnej obchodnej spoločnosti sú oprávnený a povinný, v dohode o urovnaní nie je zmienka, že účastníkom dohody je aj obchodná spoločnosť H. Ž. s. r. o. Ak by obchodná spoločnosť H. Ž., s. r. o. so sídlom v Ž. bola účastníkom dohody o urovnaní, musela by v nej byť označená svojím obchodným menom a tiež označením kto v jej mene koná. Táto skutočnosť však z predloženej dohody o urovnaní nevyplýva. Jedná sa o tri odlišné subjekty (S. o. c. p., a. s. Ž.; Ing. A. J. a H. Ž., s. r. o., Ž.), ktoré majú svoje práva a povinnosti.

Zo zmluvy o predaji časti podniku z 4. 11. 1996 vyplýva, že v čl. II. bod 3 písm. e/ predávajúci (povinný) predáva a kupujúci (H. Ž. s. r. o.) kupuje záväzky voči firme S., a. s. Ž. uvedené v prílohe č. 3 tejto zmluvy a podľa čl. V. bod 2 cena predmetu zmluvy bola určená ako cena technológie 4.565.848,- Sk plus cena materiálu 79.001,70 Sk, plus pohľadávky 14.760,- Sk, mínus záväzok z pôžičky 1.668.000,- Sk (predmetom tohto

exekučného konania), mínus úroky z pôžičky 21.605,- Sk. Z citovaného je zrejmé, že záväzok z pôžičky 6. 3. 1996 bol prevedený na nový subjekt - obchodnú spoločnosť H. Ž. s. r. o. dňa 4. 11. 1996, a preto nemohol povinný dňa 14. 4. 1997 ohľadne predmetného záväzku uzavrieť s oprávneným dohodu o urovnaní, nakoľko už vo vzťahu k tomuto záväzku nevystupoval ako povinný subjekt (dlžník), ale iba ako ručiteľ.

Ak by bol skutočne povinný uhradil oprávnenému časť pôžičky vo výške 1.111.159,- Sk dňa 4. 6. 1996, nemohol potom dňa 4. 11. 1996 predmetný dlh z pôžičky previesť v plnej výške zmluvou o predaji časti podniku na obchodnú spoločnosť H. Ž., s. r. o., ale iba čiastočný záväzok, ktorý nebol dovtedy uhradený. Tieto obranné tvrdenia mohol povinný preukázať už v pôvodnom konaní, ktoré bolo skončené rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 32 Cb 1/97-62 zo dňa 5. 2. 1998 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Obo 126/98 zo dňa 1. 7. 1998. Z odôvodnenia predmetných rozhodnutí vyplýva, že povinný ani jednu z obranných okolností v tomto konaní netvrdil, hoci musel mať o nich vedomosť. Bránil sa iba tou skutočnosťou, že záväzok bol prevedený na obchodnú spoločnosť H. Ž. s. r. o. zmluvou o predaji podniku z 4. 11. 1996, z ktorého dôvodu nie je v spore pasívne legitimovaný. ...

S poukazom na to, že povinný nepreukázal k započítaniu akých vzájomných pohľadávok (pohľadávka na strane veriteľa a pohľadávka na strane dlžníka) by malo dôjsť, ani iné skutočnosti, ktoré nastali po vydaní exekučného titulu a mali by za následok zastavenie exekúcie, alebo iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať, sudca odvolaniu oprávneného v plnom rozsahu vyhovel a návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol. “

Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že okresný súd sa s návrhom sťažovateľa (z hľadiska označenia subjektov by správne malo byť „povinného v 1. rade“, pozn.) na zastavenie exekúcie z titulu ním tvrdeného zániku vymáhanej pohľadávky jej započítaním voči pohľadávke oprávneného náležite a bezozvyšku vysporiadal, a to spôsobom, ktorý v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Z namietaného uznesenia okresného súdu totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

V uvedených súvislostiach ústavný súd v prvom rade podotýka, že okresný súd sa náležitým a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými sťažovateľovými protichodnými, zmätočnými a zavádzajúcimi tvrdeniami. Sťažovateľ totiž tvrdil, že mal voči oprávnenému z exekúcie (spoločnosť S., a. s.) pohľadávku spôsobilú na započítanie proti pohľadávke oprávneného voči nemu. Dokazovaním bolo preukázané a sťažovateľ to ani nepopiera, že v exekučnom konaní vymáhaná pohľadávka oprávneného voči sťažovateľovi vznikla zo zmluvy o pôžičke zo 6. marca 1996. Podľa sťažovateľa mu zasa jeho pohľadávka voči oprávnenému mala vzniknúť zo zmluvy o predaji časti podniku uzavretej 4. novembra 1996, pričom sťažovateľ tvrdil, že obidve tieto pohľadávky mali byť započítané, a to vzájomnou dohodou oprávneného a sťažovateľa zhmotnenou v dohode o urovnaní zo 14. apríla 1997. Vykonaným dokazovaním však bolo nepochybne preukázané, že účastníkmi zmluvy o predaji časti podniku zo 4. novembra 1996 nebol oprávnený a sťažovateľ, ale sťažovateľ ako predávajúci a spoločnosť H. Ž., s. r. o., ako kupujúci, takže z tejto zmluvy nemohla sťažovateľovi vzniknúť voči oprávnenému žiadna pohľadávka (tak ako to sťažovateľ tvrdil, pozn.), pretože oprávnený nebol ani jej účastníkom. Okrem toho predmetom prevodu časti podniku na základe uvedenej zmluvy zo sťažovateľa na spoločnosť H. Ž., s. r. o., mala byť síce okrem iného aj v exekúcii vymáhaná pohľadávka oprávneného voči sťažovateľovi, avšak (aj keď to v skúmanom konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 432/05 sťažovateľ nenamietal a argumentoval iba započítaním pohľadávok, pozn.) okresný súd sa nad rámec námietok sťažovateľa náležite vysporiadal aj s touto skutočnosťou, keď uviedol, že predmetná námietka, či sťažovateľ je alebo nie je stále nositeľom oprávneným voči nemu vymáhanej pohľadávky, bola riešená už v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, a keďže v tomto konaní Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 32 Cb 1/97 z 5. februára 1998 v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 126/98 z 1. júla 1998 na základe dokazovania predmetnú pohľadávku oprávneného voči sťažovateľovi (a nie voči spoločnosti H. Ž., s. r. o., pozn.) uznali, okresný súd nemal dôvod pochybovať, resp. prehodnocovať ich závery, pretože nie je ich opravnou inšinciou, a tiež v konaní pred okresným súdom nešlo o novú skutočnosť, pretože označené súdy sa s ňou už v inom konaní vysporadúvali. V dôsledku uvedeného sa napokon okresný súd zrozumiteľným spôsobom vysporiadal aj protichodnými a rozporuplnými tvrdeniami sťažovateľa, ktorý na jednej strane tvrdil, že na základe dohody o urovnaní

uzavretej medzi ním a oprávneným 14. apríla 1997 došlo k započítaniu pohľadávky, ktorú voči nemu mal oprávnený, avšak na strane druhej tvrdil, že tú istú pohľadávku už 4. novembra 1996 previedol na základe zmluvy o predaji časti podniku na spoločnosť H. Ž., s. r. o.. Táto skutočnosť by tak v prípade jej pravdivosti musela byť sťažovateľovi známa už v roku 1996 a v tom dôsledku by v roku 1997 už nemusel pristupovať k započítaniu tejto pohľadávky, pretože v tom čase by už nebol nositeľom záväzku z tejto pohľadávky. Nehovoriac o tom, že ak by na druhej strane bolo pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že v roku 1996 previedol spornú pohľadávku, ktorú mal voči nemu oprávnený, na spoločnosť H. Ž., s. r. o., v prvom rade by sa o tom musel oprávnený (ako veriteľ z tejto pohľadávky) dozvedieť, čo sťažovateľ netvrdí, a jednak z uvedených dôvodov by práve táto spoločnosť musela byť účastníkom dohody o urovnaní dlhu zo 14. apríla 1997, avšak jej účastníkmi boli údajne oprávnený (oprávnený jej uzavretie poprel, pozn.) a sťažovateľ. Napokon okresný súd vychádzajúc z uvedeného, ako aj poukázaním na ďalšie aj formálne nedostatky (napr. neidentifikovateľnosť podpisov a pod.) dohody o urovnaní zo 14. apríla 1997, ktorej sa sťažovateľ v konaní okresného súdu dovoľával ako principiálneho dôkazu svedčiaceho o opodstatnenosti jeho návrhu na zastavenie exekúcie, ústavne udržateľným spôsobom dospel k záveru síce o existencii dvoch pohľadávok, ktoré však vzhľadom na to, že ich účastníkmi boli odlišné subjekty (oprávnený so sťažovateľom v prípade pohľadávky z pôžičky a sťažovateľ so spoločnosťou H. Ž., s. r. o., v prípade pohľadávky zo zmluvy o predaji časti podniku, pozn.), neboli spôsobilé na započítanie, pretože účastníkom tohto započítania nebola spoločnosť H. Ž., s. r. o., takže nárok oprávneného voči sťažovateľovi ako povinnému z exekúcie nezanikol, a teda v konečnom dôsledku nebol dôvod vyhovieť návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

Inými slovami, aj keď sťažovateľ odôvodňoval zánik vymáhanej pohľadávky oprávneného voči nemu jej „započítaním“ so svojou pohľadávkou z titulu „ceny“ vyplývajúcej zo zmluvy o predaji časti podniku zo 4. novembra 1996 uzavretej medzi sťažovateľom ako predávajúcim a spoločnosťou H. Ž., s. r. o., ako kupujúcim, vzhľadom na to, že pohľadávka z titulu „ceny“ sťažovateľovi nevznikla voči oprávnenému, ale voči spoločnosti H. Ž., s. r. o., ktorá o započítaní nemala vedomosť ani s ním nevyslovila súhlas,

zistenie okresného súdu o tom, že sťažovateľ v priebehu konania nepreukázal existenciu žiadnej vzájomnej pohľadávky, je z hľadiska ústavnosti plne prijateľné.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že závery okresného súdu vyslovené v napádanom uznesení sp. zn. 18 Er 432/05 z 26. januára 2009 sú z hľadiska ochrany, resp. rešpektovania sťažovateľom označených práv ústavne udržateľné a akceptovateľné, pričom nevykazujú znaky arbitrárnosti či svojvôle.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa postupu okresného súdu, ktorým malo tiež dôjsť k porušeniu základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie tým, že okresný súd nevykonal ďalšie sťažovateľom navrhované dôkazy, čím mu mal odňať právo konať pred súdom, ústavný súd predovšetkým pripomína, že do obsahu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Navyše, základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom priznáva každému výslovne ustanovenie čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak do jeho obsahu nepatrí povinnosť všeobecného súdu vykonať všetky dôkazy, ktoré účastník konania navrhol, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia vecí umožňuje sudcovi a súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takému rozhodnutiu vedú (I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97).

V kontexte posudzovaného prípadu bolo teda právomocou okresného súdu pri rešpektovaní ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rozhodnúť, aké dôkazy na zistenie skutočného stavu veci vykoná a aké dôkazy nevykoná, pričom len nevykonanie niektorých z dôkazov, hoci navrhovaných účastníkom (sťažovateľom), samo osebe nemôže zakladať

porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného ústavou, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie, ak odôvodnenie napadnutého uznesenia jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky vo vzťahu k výrokovej časti právne a skutkovo relevantné otázky (už uvedené).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa aj proti napadnutému postupu okresného súdu už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

B. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Pokiaľ ide o namietané rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 10 CoE 68/2010 zo 7. októbra 2010, ústavný súd podotýka, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu toho práva, porušenie ktorého sťažovateľ namieta, t. j. práva na spravodlivý súdny proces, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým, že krajský súd údajne nedôvodne odmietol odvolanie sťažovateľa ako neprípustné, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že označené rozhodnutie krajského súdu bolo na základe využitia mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) sťažovateľom preskúmané najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 53/2011, a to

z hľadiska, či uvedeným rozhodnutím krajského súdu nebolo sťažovateľovi odopreté právo konať pred súdom. Na základe sťažovateľom podaného dovolania sa tak najvyšší súd v rozsahu svojho preskúmvacieho oprávnenia dovolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ proti rozhodnutiu krajského súdu uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

C. K namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu

Pokiaľ ide o namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 53/2011 z 31. mája 2011, sťažovateľ namieta, že najvyšší súd dospel k arbitrárnemu záveru, že mu rozhodnutím krajského súdu nebolo odopreté konať pred súdom, a teda že krajský súd podľa najvyššieho súdu správne rozhodol, keď dospel k záveru, že odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekučného konania je neprípustné. Podľa sťažovateľa však v danom prípade bol daný odvolací dôvod, a to podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané.

Ústavný súd podotýka, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 53/2011 konal a rozhodoval iba o procesných podmienkach prípustnosti dovolania, a keďže dospel k záveru, že v danom prípade dovolanie nie je prípustné, nezaoberal sa meritom veci, t. j. neskúmal vecnú správnosť rozhodnutia vo veci samej.

Najvyšší súd svoje rozhodnutie v podstatnej časti odôvodnil takto:

„Prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž ani o jeden z prípadov prípustnosti dovolania uvedených v tomto ustanovení, teda nejde o zmeňujúce, ani o potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani

o uznesenie odvolacieho súdu, ktorým by rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadisk uvedených pod písmenami a/ až g/ ustanovenia § 237 O. s. p., pričom nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení. Nezistil teda ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, spočívajúca v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom, by mohla byť daná aj v prípade rozhodnutia súdu o odmietnutí odvolania, ak by pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

Odmietnutie odvolania v preskúmvanej veci odôvodnil odvolací súd jeho neprípustnosťou. Dovolací súd sa preto zaoberal správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska riešenia procesnej otázky prípustnosti odvolania.

Odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak...

Citované ustanovenie § 202 ods. 2 O. s. p. stanovuje zásadu, podľa ktorej proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku odvolanie nie je prípustné, pokiaľ nie je výslovne ustanovené, že odvolanie prípustné je. Exekučný poriadok v § 57 ods. 1 ukladá exekučnému súdu povinnosť zastaviť exekúciu, ak sú dané dôvody uvedené pod písmenami a/ až j/ tohto ustanovenia. V § 58 ods. 4 zároveň výslovne ustanovuje, že proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a/, b/, f/ až h/ je prípustné odvolanie. Odvolanie teda pripúšťa len proti uzneseniam o zastavení exekúcie a to z dôvodov uvedených pod označenými písmenami. Žiadne ustanovenie Exekučného poriadku v znení platnom v čase rozhodovania súdu prvého stupňa (t. j. do 31. 3. 2009) výslovne nezakladalo (a ani v súčasnej dobe nezakladá) prípustnosť odvolania aj proti uzneseniu exekučného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Právny záver odvolacieho súdu o neprípustnosti odvolania bol preto správny. Rozhodnutím o odmietnutí odvolania, pre ktoré boli splnené zákonné podmienky, nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie povinného 1/ podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako neprípustné odmietol. “

Podľa ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno v zásade považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda postup najvyššieho súdu v danom prípade neindikuje možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa. Pokiaľ najvyšší súd s poukazom na ustanovenie § 202 ods. 2 OSP v spojení s ustanovením § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, ako aj s ustanovením § 58 ods. 4 Exekučného poriadku na základe využitia pravidiel systematického, gramatického a logického výkladu práva stotožniac sa názorom krajského súdu dospel k záveru, že odvolanie je prípustné len proti „pozitívnemu“ rozhodnutiu súdu, t. j. proti rozhodnutiu, ktorým súd exekúciu zastaví na základe niektorého z dôvodov podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) Exekučného poriadku, avšak argumentum a contrario odvolanie nie je prípustné proti „negatívnemu“ rozhodnutiu, t. j. proti rozhodnutiu, ktorým súd návrh na zastavenie exekúcie zamietne, resp. mu nevyhoví (čo je aj prípad sťažovateľa, pozn.), tento záver najvyššieho súdu je zjavne v plnom súlade s ústavnými medzami výkladu aplikovaných právnych predpisov.

O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 53/2011 z 31. mája 2011 nedošlo, a preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie ním označených základných práv zaručených ústavou a označeného práva zaručeného dohovorom v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ktoré nie sú ustanoveniami o základných právach a slobodách, ale sú v nich vyjadrené základné atribúty slovenskej štátnosti a tiež aj všeobecný ústavný imperatív adresovaný štátnym orgánom konať na iba základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, ktorého prípadné porušenie vo vzťahu

k sťažovateľovi by nevyhnutne „našlo“ svoj výraz v súčasnom porušení toho-ktorého konkrétneho základného práva alebo slobody zaručeného v druhej hlave ústavy.

Keďže ústavný súd sťažovateľom namietané porušenie ním označeného konkrétneho základného ani iného práva nezistil, touto časťou sťažnosti sa už nezaoberal.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení označených rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia a trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhala ich priznania, tiež nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2012

Lajos Mészáros
predseda senátu